

ACC. N:R M. 15479: 1-9.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Nea Månsson, Kallinge
su; född år 1913 i Ronneby sn.
Härad: Medelstadi Berättare: äldre personer i trakten; se upp!
Socken: Ronneby Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: 1962 Född år _____ i _____

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

Skyddande, utvecklande och roande föremål
för barn i krypåldern. s. 1-9.

LUF 114.

22/7-62

Luf 114

När barnet växer beroga och gå är
det visserligen utskall för många föres
men i samma tidor kags ingen större hän-
syn till det, stora barnskaran föddes oppri
kni eländiga stugor, en del var jag till och med
bedde i en jordkula, och en i en stenluga, som
den bedde i till 1950 och den har stått kvar bara
till för en 30 år sedan, om än kan man se att
det minner om en stenluga. Barnen fick ingen
förbild passning, fanns det äldre syskon fick den
sv. eller eller passa den mindre, eller gick man till
någon backstugvillare som hade en lagom stor
fliska (däskuta) som var villig att passa den lilla
för mat och kläder, det hände också att man kon-
de få en gammal gubbe, som kunde sitta inne hos
den lilla och ragga, under tiden av föräldrarne de
på åker och äng. Kvinnorna av att barnen kunde
lära sig gå och klara sig själva.

I

Så att arbetet som skulle utföras på jord-
bruket ej sviktade efter, det va viktigare än
bröd barnen. Men man skulle ut på skogen och
arbeta och inte hade någon att se efter barnet
har jag hört talas om från 1875 fanns det dom
som tog till talan med sig, som dom spände
opp snellan två häd och la barnet i det, för
att skydda det för smor och annat, liksom
har jag hört att dom sejades enissor, som kalla-
des för träskor, dom knöts med ett band under
hakan, barnet fick aldrig va utan huvudbena
för, därför att solen kunde skada barnet ge-
nom solsting, och för mycket sol ansåg aldrig
bra. År 1885 fanns det en gammal gumma, som
allmänt kallades Kupa Linnén hon gjorde halm-
katter 3 färgade och en färgade och sålde för
0.17 om per styck, den användes som skydd för
solen, brätten va mycket stora, kullen va rund

och slät, Hattarna prepades inte på något sätt, grenvlåden eller utvändigt va det inte var några snod, utan huvudsnod va ett det fylldes sitt ändamål. Ett dom hindade travar om huvud eller om har jag inte hört kallas om, ej heller huvudbrans, fallkatt, fallvalk, fallvalb eller fallskärm, har jag inte kunnat förstå ut av vägen i dessa trakter, så det lär ej ha funnits här. År 1880 fanns det en familj som brukade dra ut sängon, (alltså en gammal drag-säng som användes allmänt här) från väggen så det blev en kinnor eller en kage åt barnen, och där fick dom vara inestängda, nästa säng drogs ut i en annan kinnor och där stod färdiga.

Ringar användes inmen barnstängdes gå, dom va bundna i kallet och röckte om till golvet, så barnet vilade med armarna över kanten, motvil va det var bundna i en ring.

3 olika rups, som slutade i en som var fäst i fäbitt, barnet ritade med armarna över ring-banden, och på vänt lärde det sig gå, gungarna fick barnet när det skulle börja gå och fick inte ha det längre än tills det kunde gå.

Somrörnan användes också som kage för barnet, när styrades barnet med, först lagt för-
om kort, och ofta kände det att barnet svim-
nade, och då lag det ner på bakken och sov
när den kom hem. Tjundra barnet har jag
också hört talas om, det brukade bindas fast
vid ett soffben eller vängben för att det inte
skulle stada sig genom att komma åt far-
liga saker såsom husgröd, tomter e. d. och under
tiden föräldrarna va ute i något gånial. När
barnet är så pass stort att den kunde gå
och följa med själva slutade man med såda-
na hindermedel under ordningarna.

När barnet kunde gå och va med ute och
roade sig, kände tjällan på det för att man
skulle höra det om man rådde klyvade bort
det. Någon oro för att barnet förlorade ut
sig när det kallas inte frågan om vid gå eller
språkövningar, ej heller tillbringades barnet
många färdigheter som sitta, gå, oftast fick
den äldre systern lära sina småsyster gå
och sitta. Bårdsticke följde inte, en liten
och på fingrarna fick tjällan, innan barnet kun-
de sugga och äta mjölk, suggade modern och
tog ut suggan och stoppade i munnen på
barnet som svelde det. När barnet va så pass
starkt att det kunde stå och äta mjölk vid
en stol, fanns det stolar som man utvaltrade
och sedan slog man hämmviss i utvaltringen
och så fick barnet en brödstora ett dagpa i häm-
-virket och så stod barnet och åt vid sin stol.

Brännvinst förskerm ju i alla hem som me-
dvin och aninga beta både falb och djur och
därför va det mycket all ge hemm brännvin
ochsä. På 1880-1890 förskerm gästel, som
harnet xattes i det var som en kage, harnet
placrades i den innan det kunde gå, endast
kyrpa, sedan användas sedan användes den till
harnet kunde gå och skjuta den med sig.

Pektetlar förskerm allmänt i vanliga
familjer, det fanns gamla kromonastriker
som till verkade den, pektetlar va utaktör
med en hög rygg och lägs vid sidorna och
så plök för pallen under, och ett hål i ribben,
jag vet att det fanns en gammal vrickare
som hade och tillverkade pektetlar på 1850
tal.

6. Belar syddes en familj till sina 3 Lota-
barn (fästebarn) som den spände för en vege

För dom skulle ska de egna barnen, orkade
dom inte fick dom skjuta så blev rann, för dom
var först rullna, ingen mat utan dåligt och lite
fick dom, dom spel potatis råa moss i källaren
och åt för att stilla sin hunger. Så fick
dom gå och plocka liår och sälja när dom
kom hem fick dom potatis för varst i
och när dom sedan led om mat på sa fris-
kornsdorn till dom gå var och åt smälto så
blir vi mätta, detta va 1874.

Pottstolar och gäststolar har vi ju i våra
dagar fast dom var ammslundare ut och
i barni barnhagar. Om pall fick barnet
ofta att skjuta framför sig, Pottstolen
brukade man låja använda när barnet
kunde sitta själva, och när det kunde
gå och kalla så brukade det gå blara sig
utan.

Gästarna fick dom vid kryppåldern och när dom kunde gå och föra dom, så tog man bort dom, pälarna däremot fick dom ha litet till lite förtröelse. I kryppåldern var det inte vanligt att barn fick några lekaker, ja förhvarud legat fick dom inga lekaker alls, utan dom större systemen lekte med hugggjorda lekaker, sådana som dom själva gjorde så g. e. t. björkgröner och granterter som man satte tändersticker till dem, djuren skulle föreställa kor, svar och hästar, visselpipor tillverkades tillverkades av rönn, och likaså munvar som dom blåste i. Huvverkade bollar som dom släpade och fyllde med travar ett balltrå att slå med och så lekte dom trä och trä detta var år 1880. Väderkullen flykte inte fra bonuset till förrän 1890 eller blivit fönd förrän då, Gunga leuds opp i en tallgämgel

och där roade barnen sig. På vintern brukade någon av dem kändigast av verkarna smickra ihop en bräastlås, det var hela under och riddor, och så lera bräder ovanpå underarna som till ihop dem och ett ^{par} ~~par~~ vid sidorna att hålla i och ovanpå släden fick ett par hem plats den som skulle styra lag på tonå längt bak och med sin foten styrade den, det gick under vägen i utlösningarna.

Loggören kom väl till vid början av 1900-talet, jag har en som är från 1915 och som varit minn minns gamla lekverk. Barnen fick i huvudsak klara sig själva gär, helst var fattigt och hade verkten red eller fick att syssla med honom, den äldste i hemstämman fick ta hand om den övriga, modern fick vara ute och ståta arbetet, inrengelnerna och kamrätt fick hon göra om brällerna och även ta vatten till hjälpen.